

Petre Tutea - Ateii s-au nascut, dar s-au nascut degeaba

In 6 oct. 2012 s-au implinit 110 ani de la nasterea marelui ganditor crestin roman Petre Tutea. S-a nascut pe 6 oct. 1902 in satul Boteni(Muscel) si a adormit intru Domnul in data de 3 dec. 1991, intr-o rezerva a Spitalului "Cristiana" din Bucuresti.

Dumnezeu sa-l ierte, sa-l pomeneasca si sa-l odihneasca intru Imparatia Sa!

Cu aceasta ocazie redam cateva din cugetarile sale:

1. Se spune ca intelectul e dat omului ca sa cunoasca adevarul. Intelectul e dat omului, dupa parerea mea, nu ca sa cunoasca adevarul, ci sa primeasca adevarul.
2. Am avut revelatia ca in afara de Dumnezeu nu exista adevar. Mai multe adevaruri, zic eu, raportate la Dumnezeu, este egal cu nici un adevar. Iar daca adevarul este unul singur, fiind transcendent in esenta, sediul lui nu e nici in stiinta, nici in filozofie, nici in arta. Si cand un filozof, un om de stiinta sau un artist sint religiosi, atunci ei nu se mai disting de o baba murdara pe picioare care se roaga Maicii Domnului.
3. Acum, mai la batranete, pot sa spun ca fara Dumnezeu si fara nemurire nu exista adevar.
4. O baba murdara pe picioare, care sta in fata icoanei Maicii Domnului in biserica, fata de un laureat al premiului Nobel ateu - baba e om, iar laureatul premiului Nobel e dihor. Iar ca ateu, asta moare asa, dihor.
5. Eu cand discut cu un ateu e ca si cum as discuta cu usa. Intre un credincios si un necredincios, nu exista nici o legatura, ala e mort, sufleteste mort, iar celalalt e viu si intre un viu si un mort nu exista nici o legatura. Credinciosul crestin e viu.
6. Ateii si materialistii ne deosebesc de animale prin faptul ca nu avem coada.
7. Ateii s-au nascut, dar s-au nascut degeaba.
8. Eu nu detest burghezia. Eu m-am lamurit ca un om care vrea sa fie bogat nu este un pacatos. Spunea odata un preot batran: Circula o zicala ca banul e ochiul dracului. Eu nu-l concep ca ochiul dracului, eu il concep ca pe o scara dubla. Daca-l posezi, indiferent in ce cantitati, si te misti in sus binefacator pe scara, nu mai e ochiul dracului. Iar daca cobori, atunci te duci cu el in infern, prin vicii, prin lacomie si prin toate imperfectiile legate de orgoliu si de pofta de stapan.
9. Nu pot evita neplacerile batranetii si nu ma pot supara pe Dumnezeu ca m-a tinut pina aproape la nouazeci de ani. Insa batranii au o supapa foarte inteleapta: au dreptul la nerusinare.

O nerusinare nelimitata. Cand ma gandesc la suferintele batranetii, imi dau seama ca in natura asta oarba cel mai mare geniu este geniuul mortii. Faptul ca murim, de cele mai multe ori la timp, este un semn al dragostei lui Dumnezeu pentru noi.

10. Eu sunt iudeocentric in cultura Europei, caci daca scoti Biblia din Europa, atunci Shakespeare devine un glumet tragic. Fara Biblie, europenii, chiar si laureatii premiului Nobel, dormeau in craci. Stiinta si filozofia greaca sunt foarte folositoare, dar nu sunt mantuitoare. Prima carte mantuitoare si consolatoare pe continent - suverana - e Biblia.

11. Exista o carte a unui savant american care incearca sa motiveze stiintific Biblia. Asta e o prostie. Biblia are nevoie de stiinta cum am eu nevoie de Securitate.

12. Luther, cat e el de eretic si de zevzec, a spus doua lucruri extraordinare: ca creatia autonoma e o cocota si ca nu exista adevar in afara de Biblie. Mie mi-a trebuit o viata intreaga ca sa aflu asta. El nu era asa batran cand a dibacit chestia asta, ca era calugar augustin... Mie mi-a trebuit o viata ca sa ma conving ca in afara de Biblie nu e nici un adevar.

13. Shakespeare, pe langa Biblie, - eu demonstrez asta si la Sorbona - e scriitor din Gaesti.

14. In afara slujbelor bisericii, nu exista scara catre cer. Templul este spatiul sacru, in asa fel incat si vecinatatile devin sacre in prezenta lui.

15. Stii unde poti capata definitia omului? - te intreb. In templu. In biserica. Acolo esti comparat cu Dumnezeu, fiindca exprimi chipul si asemanarea Lui. Daca Biserica ar disparea din istorie, istoria n-ar mai avea oameni. Ar disparea si omul.

16. In biserica afli ca existi.

17. Ce pustiu ar fi spatiul daca n-ar fi punctat de biserici!

18. In afara de carti nu traiesc decat dobitoacele si sfintii: unele pentru ca n-au ratiune, ceilalti pentru ca o au intr-o prea mare masura ca sa mai aiba nevoie de mijloace auxiliare de constiinta.

19. Platon are un demiurg care nu e creator, ci doar un meserias de geniu, fiindca materia ii premerge. Prima idee de creatie reala, au adus-o in istorie crestini.

20. De creat doar zeul creaza, iar omul imita. Eu cand citesc cuvantul creatie - literara, muzicala, filozofica - lesin de ras. Omul nu face altceva decat sa reflecte in litere, in muzica sau in filozofie petece de transcendentia.

21. Cum sa fie creatura creator? "Hai tata, sa-ti arat mosia pe care ti-am facut-o cand nu eram in viata..." Pai cum sa fie creatura creator?

22. Omul e un animal care se roaga la ceva. Cauta un model ideal. Si uneori nimereste, alteori, nu. Cei care au descoperit modelul ideal si succesiunea fenomenului din el sunt crestini. Crestinismul nu poate fi identificat cu nici un sistem filosofic, monist, dualist, sau pluralist. Crestinismul este pur si simplu. Despre crestinism, Bergson spune ca noi il respiram. Are materialitatea aerului. Seamana cu aerul. Noi suntem crestini fara sa vrem. Si cand suntem atei suntem crestini: ca respiram crestinismul cum respiram aerul.

23. Crestinismul nu e ideologie, ca atunci se aseamana cu marxismul. Religia e expresia unui mister trait, or ideologia e ceva construit.

24. A fi cresti inseamna a cobori Absolutul la nivel cotidian. Numai sfintii sunt crestini absoluti. Altminteri, crestinismul, gandit real, e inaplicabil tocmai pentru ca e absolut.

25. Suveran fata de natura, supus Divinitatii, nemuritor si liber prin depasirea extramundana a conditiei sale - acesta este omul crestin.
26. Nimic nu poate inlocui crestinismul; nici toata cultura antica precrestina. Eu sunt de parere ca apogeul Europei nu e la Atena, ci in Evul Mediu, cand Dumnezeu umbla din casa in casa. Eu definesc stralucirea epocilor istorice in functie de geniul religios al epocii, nu in functie de ispravi politice.
27. Iisus Hristos este eternitatea care puncteaza istoria.
28. Daca nu cunosti revelat - prin gratie divina - sau inspirat, nu cunosti nimic. De pilda, povestea cu marul lui Newton, care a cazut. Nu stiu unde am citit eu stupiditatea asta: "Il tomba dans une méditation profonde qui l'a conduit jusqu'a la loi de la gravitation universelle". Si eu spun: daca Newton gandea pana la Judecata de Apoi, nu descoperea nimic! Dar el a fost mult mai intept. Cand a fost intreat cum a descoperit gravitatiea, a zis: Am fost inspirat. Pai scrie pe mar, sau scrie undeva in natura " legea gravitatiei"? Fenomenele lumii interioare si ale lumii exterioare tac. Iar omul autonom si orgolios crede ca exploreaza lumea interioara si exterioara cu jocul lui de ipoteze si ca descopera ceea ce vrea el. El cauta; dar eu spun ca el cauta, nu ca afla. Sau daca afla, trebuie sa fie ca Newton, inspirat.
29. Bergson e mai cuviincios ca Aristotel si zice ca democratia e singurul sistem compatibil cu libertatea si demnitatea umana, dar are un viciu incurabil: n-are criteriile de selectiune a valorilor. Deci democratia e sistemul social in care face fiecare ce vrea si-n care numarul inlocuieste calitatea... Triumful cantitatii impotriva calitatii. Bergson a fost acuzat in micul dictionar filozofic al lui Stalin ca e fascist.
30. Fara sa gandesc in stilul darwinismului social, nu pot sa raman indiferent la incapacitatea democratiei de a asigura selectiunea naturala a valorilor. Democratii gandesc corpul social aritmetizat: numara capetele toate si unde e majoritate, hai la putere. Sufragiul turmei! Asta e parerea mea despre democratie.
31. Eu cred ca omul e facut de Dumnezeu si cred ca Dumnezeu n-a instalat nici un drac in el. Nu pot sa spun ca Dumnezeu a facut un om purtator de drac. Daca omul e fatura lui Dumnezeu, dracul intra ocolit acolo, nu intra cu voia Lui.
32. Un filozof care se zbate fie sa gaseasca argumente pentru existenta lui Dumnezeu, fie sa combata argumentele despre inexistenta lui Dumnezeu reprezinta o poarta spre ateism. Dumnezeu lui Moise este neatributiv. Cand il intreaba Moise pe Dumnezeu: Ce sa le spun alora de jos despre Tine? - Dumnezeu ii spune: Eu sunt cel ce sunt.
33. In fata lui Dumnezeu, geniul e var primar cu idiotul.
34. Binele si raul sunt conceptele pedagogiei lui Dumnezeu fata de oameni.
35. Carui barbat nu-i plac femeile? In primul rand le iubesti pentru farmecul lor, si in al doilea rind le iubesti pentru ca fac oameni.
36. Eu incerc o experienta: incerc sa ma deparazitez de filosofie, de paduchernita metafizicii. Cioran s-a deparazitat mai demult, desi face filozofie. Un prieten de-al meu zice: te deparazitezi, dar folosesti sculele ei. Da, dar daca ma urc in tren, nu inseamna ca zeul meu e calea ferata.
37. In Evul Mediu s-a formulat de catre filozofii sireti teoria adevarului dublu: secundum fidem - adevarul dupa credinta si secundum rationem - adevarul dupa ratiune, ca sa aiba cale libera pentru filozofie. Adica sa rataceasca pana ii ia dracul... Ca poti, in filozofie, sa ratacesti pina devii nauc. Ce-au realizat filozofii prin autonomia lor? Nimic! N-au nici un adevar.

38. Babele evlavioase merg la absolut rugandu-se, iar filozoful trancanand silogisme.

39. Francmasoneria doreste puterea cu lozinci democratice. Nu sunt religioși, au o singură religie: propria lor doctrină. Pe dușmani îi anulează social. Au o structură supranatională, deci sunt antinaturali. Toți cei care aspiră la unitatea speciei om anulează principiul competiției între popoare; anulează însuși principiul civilizației moderne, născută prin luptă.

40. Geniul e relief, noutate, invenție, creație de epocă și stil. Nu e neapărat un înțelept, ci un supraințelept. Geniile sunt originale, în măsura în care originalitatea e posibilă. În fond, maxima mea a fost aceasta: Dumnezeu este creator, iar omul imitator. Prin încercarea de a imita mereu Divinitatea, prin proximitatea față de divin, geniul e mai apropiat de cer; dar nu sunt în măsura în care e apropiat sfântul.

41. În fața lui Dumnezeu nu există genii, Dumnezeu lucrând nu cu genii, ci cu oameni.

42. Dumnezeu a făcut lumea și pe om; și cu om a încoronat creația sa. Și l-a însărcinat să cunoască lucrurile. De acolo vine denumirea lor. - Originea primordială a capacității de a determina numele lucrurilor, care este o operație logică; originea mistică a gândirii logice.

43. Apariția unui mare gânditor e pentru creier ca o baie pentru un om care a muncit, a asudat, s-a murdărit și se spală. Gândirea este o "spalare" a creierului. Asta mă face câteodată să cred că gândirea nu e din creier și că acest creier e numai un sediu... De ce gândirea nu e produsă de creier, care e numai un sediu? Fiindcă n-o produc toate creierele. Dacă inteligenta ar fi produsul creierului, atunci între Goethe și nea Ghita n-ar mai fi nici o diferență.

44. Am auzit odată un profesor de la Politehnica; am avut impresia că asist la un balet de urși. Dacă într-un salon, într-un colț, unul fumează și tace, ala e inginer... Inginerul e practic, savantul nu e practic. Când i s-a spus lui Max Planck, creatorul fizicii cuantice, că s-a mai găsit o aplicație, el a spus: care e, mă? Uite care... - Ca să vezi, nici nu m-am gândit!

45. Inteligența, oricât de mare nu e suficientă pentru a te curăța de prejudecăți. Cu cât inteligența e mai mare, cu atât prejudecata e mai voinică, pentru că ai aparat să-o justifici.

46. Întrebat fiind cum înțelege gândirea, în formă pură sau în exemple, Nae Ionescu a răspuns: exemplele au fost lasate de Dumnezeu pe pamânt pentru că ideile să fie sesizate senzorial și de prosti.

47. Nu știu de ce gluma asta de-a face istorie se practică atât de mult. Dacă ai cultul istoriei, ai cultul apariției și dispariției; e consolator acest joc? Istorismul, adică perspectiva istorică asupra vieții și lumii, a dus în cimitir. Ne înecăm în istorie. Pentru că istoria nu te învață numai să faci ceva, ca popor; cu istoria tot ce însemnezi în interiorul unui popor devine discutabil prin faptul că nu poți, la infinit, să lucrezi la facerea ta, ci disperi și apare altcineva care, chiar dacă nu te înlocuiește, te prelucrează. Și dacă nu poți ieși din devenire, nu poți scăpa de tristețe; tristețea metafizică e fructul devenirii. Sunt prosti istoricizanti care se consolează prin devenire. Devenim mai civilizați, nu? Sau mai culti... Adică murim ca și caprele, numai că e mare lucru că există Kant, Descartes, există Newton, mă rog, atâta mari creatori de cultură, și există și fauritorul de religie, Hristos - dar nu ne interesează!

48. Istoria e întemeiată pe istoria dintre Eva și dracul. Așa începe istoria, această ratacire a omului, ca o damnare, iar la apariția lui Hristos, atunci s-au suprapus teandric omul divinizat și divinitatea om și istoria a fost anulată. Cioran are o afirmație extraordinară: Istoric este tot ceea ce este supraistoric. Creștinismul a punctat supraistoric, deși a apărut în istorie.

49. Sunt două mari discipline guvernate de principiul ireversibilității: termodinamica și istoria.

50. Nu e om, Kant. N-a reusit sa fie om cu toata stabilitatea lui. Iar badea Gheorghe, care se sincronizeaza cu clopotele de la biserica, e laureat al premiului Nobel pe langa Kant.

51. Legionarismul era in incesi ideile epocii, dar leginarismul nu putea sa iasa cistigator deoarece avea la baza o eroare - nationalismul absolut, care este impracticabil. De la excesul de nationalism li s-a tras sfarsitul legionarilor.

52. La comunisti, daca nu esti cu ei - sau nu mai esti cu ei - inseamna ca esti legionar. De ce acest "sindrom legionar" la bolsevici ma intrebati? Fiindca legionarii sunt singurii romni care n-au avut in dictionar la litera G cuvintul gluma si cand ii prindea pe comunisti era vai de cozonacul lor. Dar de fapt, nici comunistii nu stiu de gluma; asta-i punctul lor comun cu legionarii.

53. Nu se poate spune ca miscarea legionara n-a fost puternica! N-a avut rezultate pozitive fiindca extremismele sunt greu suportabile. Nici fascismul italian n-a durat, nici national-socialismul german n-a durat si erau similare cu miscarea legionara. Deosebirea dintre ele si miscare este aspectul religios al miscarii legionare. Nici fascismul si nici national-socialismul n-aveau caracter religios. Hitler era cu mituri germanice, Mussolini era ateu. Intr-o intrunire se spune, Mussolini s-a uitat la ceas si a zis: Ii dau ultimatum lui Dumnezeu ca in cateva minute sa ma trasneasca daca exista! Si apoi s-a uitat la ceas. Au trecut minutele si a demonstrat ca Dumnezeu nu exista.

54. Unde e omul, in imanenta, absolut liber? Intr-o bisericuta din lemn din Maramures, unde sacerdotul crestin vorbește de mistere, de taine, si se lasa invaluit de ele ca si credinciosii.

55. Omul e liber si eliberat numai in templul crestin, acolo, in ritual, cand se comunica tainele care ii invaluiesc deopotriva si pe sacerdot, si pe credinciosi. Ca sa fii cu adevarat liber, trebuie sa inlocuiesti infinitul si autonomia gandirii cu credinta in Dumnezeu crestin: "Robeste-ma Doamne, ca sa fiu liber!" (Imitatio Christi)

56. Libertatea eu o aseman cu o fringhie agatata de undeva, de sus. Te poti urca pe ea la cer, participand la actul mantuirii tale crestine, sau poti sa cobori in intuneric. Bipolaritatea libertatii. Dupa crestini, libertatea este vehicolul cu care poti sa cobori in intuneric, daca esti vicios. Infractorii sunt primitivii actuali, pentru ca ei nu sunt adaptabili la morala zilnica si o calca fiind liberi. Am invatat la inchisoare ca omul e un animal stupid, deoarece confisca libertatea semenilor sai. Tiranul e un om absurd si lipsit de rusine. Nu ii e rusine sa isi chinuie semenii. Oricum suntem captivi in univers. Ne ajunge aceasta grozavie. Dar sa intensifici aceasta captivitate pana la nivelul puscariei - numai omul e capabil de asemenea nebulie.

57. Liberarea omului e partea divina din el.

58. Limba romana are virtuti complete, adica poate fi vehicol a tot ce se intampla spiritual in om. E foarte greu de manuit. Prin ea poti deveni vultur sau cantaret de strana. Limba romana are toate premisele valorice pentru a deveni o limba universala, dar nu stiu daca e posibil acest mars istoric. Daca am fi fost un popor cuceritor... Noi, romanii, nu punctam universalitatea nicaieri. Si asta ne face sceptici. Ceea ce ne lipseste este indrazneala.

59. Luciditatea este o limpezire a spiritului nimicitoare. Cand esti lucid esti in fata cimitirului. A fi lucid inseamna sa-ti dai seama perfect de limitele si neputintele tale. Luciditatea este o categorie dizolvanta. In masura in care Dumnezeu trebuie primit, si nu inteles, la Dumnezeu nu ai acces prin luciditate.

60. Ma intreba Marin Preda cum era cu macedoromanii si i-am zis: domnule Preda, macedoromanii nu sunt romani, sunt super-romani, romani absoluti. Atat de napastuti si goniti, au instinct national de fiara batuta. Iar eu si dumneata pe langa ei, avem forta domestica de rate. Macaim. Am stat cu macedoromni in temnita. Li bateau pana ii omorau, dar nu declarau nimic. Au o barbatie perfecta.

61. A sti la scara umana, poate fi folositor - dar in nici un caz mantuitor.
62. E mai mantuitoare o rugaciune intr-o biserica din Gaiesti decat Platon.
63. Ideea mortii absolute sta la baza smintelii moderne.
64. Heidegger spune asa: ca sa iesi din anonim, trebuie sa traiesti nelinistea perspectivei neantului zilnic. El te indeamna, Heidegger, sa traiesti murind absolut in fiecare zi!
65. Moartea ma determina sa fiu esential. M-a impresionat foarte mult sunetul pamantului cazand pe cosciugul lui Nae Ionescu.
66. Mortii antichi nu sunt deloc frumosi. Numai mortii crestini sunt. Am gasit totusi la Homer un mort de toata frumusetea: Pentensileea, regina amazoanelor, omorata de Ahile. Si plange Ahile ca a omorat frumusetea asta de femeie... Si-atunci Tersit - vocea poporului muncitor - se apuca sa insulte cadavrul Pentensileei. Ahile ii da un pumn si-l omoara - pe poporul muncitor - ca-i obraznic si ca insulta cadavrul aleia. Aici am vazut asadar o frumusete, desi in principiu, mortii antichi nu sunt frumosi. Crestinii sunt cei care au introdus masca frumoasa a mortului.
67. Cine slujeste lui Cronos este obsedat de imaginea cimitirului.
68. Omul e guvernat pe pamant de doua morale: de morala dogmelor, care e crestina si eterna, adica absoluta, si de morala normelor, care, ca morala laica, e construita pe putinatatea si imperfectiunea omului. Morala laica nu poate fi desprinsa de morala absoluta si ea arata ca omul se misca asimptotic la perfectiune, pe care n-o poate atinge niciodata.
69. Morala in sine, autonoma, e mai primejdioasa pentru religie decat ateismul. Stiinta moravurilor, ca teoretizare a moralei laice, este din punctul de vedere al Absolutului religios egala cu zero. Seamana cu Mersul trenurilor, dupa parerea mea. Poti s-o schimbi, ca pe tren, la care statie vrei. Omul autonom nu e capabil sa creeze o ordine morala. O primeste de sus, sau nu o primeste deloc. Cum e posibila morala publica? Prin instapanirea absoluta a moralei religioase crestine. Dogmele crestine trebuie sa porunceasca normele morale, care, fara ele, nu se deosebesc de Mersul trenurilor decat prin obiect. Morala publica intr-un stat crestin trebuie sa stea sub imperiul certitudinii dogmelor crestine reflectate imperfect de omul marginit. Daca nu situam Biserica deasupra statului, ne aflam in treaba si face fiecare ce vrea.
70. Elitele morale sunt mai presus decat cele intelectuale. Mie imi plac oamenii care fac judecati. Cei care fac silogisme sunt fata de adevar, cum sunt curcile alea care se incurca printre popice.
71. Napoleon face adevarata istorie a Revolutiei franceze. Un om care a refacut ordinea naturala, punand parul pe haimanalele de pe ulita. Cand a fost intrebat cum isi explica intrarea armatelor sale in Tarile de Jos ca pe bulevard, in timp ce regii Frantei se pinteau la ele zadarnic, Napoleon a raspuns: N-au intrat armatele Frantei, ci ideile revolutionare de pe drapel! Incepuse o noua filozofie a istoriei, cu Napoleon.
72. Fara nemurire si mantuire, libertatea e de neconceput. Omul, daca nu are in substanta lui ideea nemuririi si mintuirii, nu e liber. Seamana cu berbecul, cu capra, cu oaia...
73. Omul a depasit conditia de animal abia atunci cand in el a aparut ideea nemuririi, care nu trebuie confundata nici cu permanenta speciei, nici cu conceptia estetica a gloriei.
74. Fara Dumnezeu omul ramane un biet animal rational si vorbitor, care vine de nicaieri si merge spre nicaieri. Si el ramane asa chiar daca este laureat al premiului Nobel sau maturator. Cand, unde si in ce scop a aparut el in calitatea asta de om? Daca se intreaba singur si nu e un zeu in dreptul casei care sa-i reveleze data inceputului, inseamna ca omul ramane un biet animal rational care vine de nicaieri si merge spre nicaieri.

75. Renasterea italiana, unde omul este situat in centrul universului, este eretica din punct de vedere crestin. Autonomizarea puterii omului este in sine demonica. Parerea mea este ca omul este cel mai semnificativ, de fapt, singurul care este om, este homo religiosus.

76. Autonomia spirituala a omului este iluzorie si ea se misca perpetuu intre Dumnezeu si dracul. Fara credinta si Biserica, omul ramane un simplu animal rational si muritor, rationalitatea avand doar caracterul unei mai mari puteri de adaptare la conditiile cosmice decat restul dobitoacelor. Cand zici ca omul e un animal rational, si muritor, rationalitatea avand doar caracterul unei mai mari puteri de adaptare la conditiile cosmice decat restul dobitoacelor. Cand zici ca omul e un animal rational, atributul rationalitatilor il distinge de restul vietatilor, nescotindu-l din perspectiva mortii absolute. Moartea devine relativa, ca o trecere numai prin religie - stiinta, oricat de savanta, nescotind omul decat aparent din regnul animal. Nici o consolare ca eu ma deosebesc de elefant sau de capra pentru ca fac silogisme, daca apar si dispar in mod absurd din natura.

77. Scara valorilor umane contine: sfantul, eroul, geniul si omul obisnuit - dincolo de acestia situandu-se infractorul. Sfantul, eroul si geniul sunt fara voia societatii, care e obligata sa-i recunoasca. Nimeni nu-ti contesta dreptul la existenta daca esti om obisnuit, dar nimeni nu trebuie sa faca confuzie intre tine, sfant, erou si geniu. Oamenii sunt egali in fata legii, adica trebuie respectati ca atare, dar nu confundati, nu facuti identici, ca e o gogoasa... Nimeni nu-ti contesta dreptul la o viata normala daca porti masca de om. Numai ca daca esti mediocru, nu trebuie sa te instalezi in varf, pentru ca nu e nici in interesul tau. Acolo trebuie sa stea cei dotati. Sfantul sta in fruntea tablei valorilor pentru ca el face posibila trairea absolutului la scara umana. Eroul se consuma facand istorie si nedepasind sfera laicului. Eroul este admirat - asa cum este si geniul - dar nimeni nu i se inchina, chiar daca fapta lui aduce foloase reale omului. In vreme ce sfantul se situeaza dintru inceput in eternitate, eroul moare in istorie, pentru ca urma pe care o lasa el, ca om implinit, este fixata doar in timp si in spatiu.

78. Omul nu e o suma de miliarde de celule sau de organe. Ca nu sunt independente nici ficatul, nici rinichii, nici stomacul, nici creierul, nici sistemul osos. Omul, ca intreg nu poate fi gandit decat biblic; stiintific, nu. Moise e mai valabil decat ultima noutate evolutionista a stiintei.

79. Umanitatea o iubesti lesne. Pe om mai greu.

80. Personalitatea e acel individ inzestrat cu capacitatea de a se darui. Eroul este o personalitate, deoarece nu-si mai apartine.

81. Eu am afirmat odata intr-un salon, ca Platon este miscarea spiritului inlauntru eternitatii. Cand gandim, toti suntem platonicieni. Daca eu incerc sa gandesc universul, trebuie sa mut Biblia in universul inghetat al ideilor platonice. Asta inseamna meditatie. Platon a intuit cel mai bine jalea omului neputincios in fata esentelor.

82. Fata de maretia lui Hristos, Platon e un personaj maruntel si cuviincios. Pe Platon poti sa-l scuturi si constati ca arhetipurile lui sunt filozofice, dar daca muti arhetipurile acestea in religia lui Hristos, devin modurile in care el vede divinitatea. Platon n-are divinitate, pentru ca la el divinitatea e un simplu "demiurg", ceea ce in greceste inseamna "meserias".

83. Am dorit dintotdeauna sa fac o teza de doctorat cu tema "Aflarea in treaba ca metoda de lucru la romani".

84. La intrebarile fundamentale "de ce?" si "in ce scop?" aporetica rurala romaneasca raspunde: "d-aia".

A venit odata un frantuz la noi, cu niste masini, iar una nu functiona tocmai cum trebuie. Dar romanul zice: merge si asa! Trebuie sa scapam de acest "mege si asa"; ca "merge si asa" inseamna ca merge oricum. Nu oricum, nu oriunde, nu oricand si nu orice.

85. La puscarie am demonstrat vreme de doua ore ca istoria romanilor dezgolita de crucile de pe scuturile voievozilor e egala cu zero. Ca doar voievozii nu s-au batut pentru ridicarea nivelului de trai! Istoria se face cu Biserica.

86. Cum vad participarea romanilor de acum la mentinerea lor? - Simplu. Ducandu-se la biserica. Si folosind stiinta ca peria de dinti. Tot ce spune stiinta sa nu-i lase cu gura cascata si tot ce spune un popa de la Cucuietii din Deal sa considere adevar ritualic.

87. Am facut o marturisire intr-o curte cu sase sute de insi, in inchisoarea de la Aiud. Fratilor, am zis, daca murim toti aici, in haine vargate si in lanturi, nu noi facem cinste poporului roman ca murim pentru el, ci el ne face onoarea sa murim pentru el!

88. Protestantismul este o religie coborata la rangul de morala pentru gradinita de copii.

89. Pudoarea crestina e atat de pura, incat carnea eroticului crestin, capata pecetea spiritului, ceea ce pana la crestini n-a realizat nimeni.

90. Eu cred ca razboiul nu e facut de oameni; e mult prea serios. Il face Dumnezeu. Cum ne da si cutremure, ne da si razboi.

91. Cei mai crinceni si mai straluciti soldati sunt cei ai popoarelor religioase. Cand mori sub drapel, te gandesti ca te duci la stramosi. Dar o armata care face asta e ca aceea a lui Wilhelm al II-lea, in care fiecare soldat avea o cruce la gat pe care scria Gott mit uns.

92. Prima functie a unei religii reale este consolatoare, fiindca religie am latra precum cainii. Ne nastem, traim, ne imbolnavim, imbatranim si murim. Si intreg peisajul speciei om culmineaza in cimitir. Destinul uman nu e o invitatie la fericirea de-a trai. Singurul mod de-a evita nelinistea metafizica a cimitirelor este religia. Cu religia intri in cimitir in plimbare. Cu filozofia intri in cimitir - cum a intrat prietenul meu Gioran - prin disperare.

93. Cine n-a putut fi inlocuita? Religia! Iar filozofia care speculeaza autonom, face onanie mintala. Si daca vrea sa scoata, sa extraga esente din stiintele naturii, e parazit. Atat! Nu indraznesti sa spui despre religie, teologal vorbind, - daca esti cinstit - ca a fost inlocuita de filozofie sau de stiinta. Un crestin iti spune ca adevarul se defineste prin jocul celor doua lumi: cea de aici o oglindeste imperfect pe cea de dincolo. Spune contra daca poti!

94. Religia este principiul uniformizator al speciei umane si este singura salvare in care se poate vorbi despre egalitate.

95. Religia transforma poporul intr-o masa de oameni culti.

96. Intre un laureat al premiului Nobel care nu s-a idiotizat complet si a ramas religios si un taran analfabet nu exista nici o diferenta.

97. Nivelul meu intelectual, chiar daca sunt savant, nu depaseste nivelul unui popa obscur din Baragan. Pentru ca preotul ala, in ritualul lui din biserica aia din lemn sau piatra, sta de vorba cu absolutul.

98. Stiinta se misca asimptotic la absolut. Arta se misca asimptotic la absolut. Stiinta este sediul folosului si arta este sediul placerii.

99. Religia este sediul adevarului transcendent in esenta si unic ca principiu unic al tuturor lucrurilor. Religia se situeaza peste ultimele speculatii teoretice ale stiintei, prin adevarul absolut unic, care e Dumnezeu. Sa vina un laureat al premiului Nobel ateu. Ce-o sa-mi spuna el? O baba care cade in fata icoanei Domnului strabatuta de absolut e om, si ala e dihor laureat.

100. In Ispita de pe munte - retro satana - Iisus spune: "Imparatia mea nu e din lumea aceasta" Asta-i nemaiauzit! Du-te in imparatia Lui cu trenul sau cu racheta daca poti. Nu poti! Inotam in Univers ca mormolocii, si lumea lui Hristos se situeaza transcendent ca-n Ispita de pe munte, in mod etern.

101. Revolutia este o inaintare pe loc. Nimic nu mai poate fi inventat dupa facerea lumii; doar daca te situezi in afara ei si creezi o lume noua. Revolutia nu adauga nimic Ideilor lui Platon.

102. Revolutia franceza n-a fost o revolutie, nici revolutia rusa n-a fost o revolutie. Nu exista revolutii, ci doar tehnici insurectionale in batalia pentru putere (Curzio Malaparte). Daca e o "restructurare" a omului, aceasta s-a intamplat o singura data in timp, la aparitia lui Hristos.

103. Asa am spus eu in temnita: Domnule colonel - eram sase sute de inisi intr-o curte inchisa - nu ve-ti fi voi, comunistii, niciodata revolutionari pana nu veti imita pe cel mai generos zeu pe care l-a dat istoria lumii, pe Hristos. In parabola cu oaia ratacita, un pastor paraseste o turma intreaga in cautarea unei oi. Sa stiti, asta se cheama "unanimitate moral crestina". Fiindca in universul lui Hristos o celula care mai palpita intr-un muribund e mai valoroasa decat toate galaxiile posibile.

104. Poarta spre Dumnezeu este credinta, iar forma prin care se intra la Dumnezeu e rugaciunea. Rugaciunea e singura manifestare a omului prin care acesta poate lua contact cu Dumnezeu. Gandita crestina, rugaciunea ne arata ca umilinta inalta, iar nu coboara pe om.

105. Am spus eu odata ca daca un preot din Baragan, cand se roaga, este Dumnezeu cu el, atunci preotul ala inlocuieste toata Academia Romana....

106. Sfantul are forta de coeziune a pietrei.

107. Un sfant poate fi si analfabet, dar e superior unui geniu, fiindca ideea de sfintenie e legata de ideea de minune. Un sfant poate face o minune. Geniul face ispravi, nu minuni. Lumea, acum e ancorata in cultul genialitatii ca slavire a progresului in afara. Atat. Or, cu cat suntem mai avansati, mecanic si material, cu atat suntem mai departe de esenta reala a lumii, de sfintenie.

108. Singurii oameni care nu pot fi suspectati ca se infioara in fata mortii sunt sfintii.

109. A fi sfant inseamna a fi suveranul tau perfect.

110. M-a intrebat odata Nae Ionescu ce cred despre evreul acesta, despre Pavel. Stii ce i-am spus? - asta nu-i om, domnule, este toata Mediterana.

111. Trei ore am vorbit atunci in curtea inchisorii, de Platon si despre Hristos. Zice colonelul: Va rog sa scrieti ce-ati vorbit, ca nu cumva ministrul de interne Draghici sa spuna ca sunt solidar cu dumneavoastra. - Domnule colonel, cum sa fim noi solidari? Eu tocmai d-aia am venit aici, ca nu suntem solidari unii cu altii...

112. Este incorect sa ai dispret fata de tehnica. Eu nu sunt tehnocrat, insa recunosc ca in batalia pentru adaptare, tehnica este universal utila. Dar asta nu inseamna ca tehnica poarta in ea dimensiunea infinitului.

113. Cand va disparea ultimul taran din lume - la toate popoarele, vreau sa spun - va disparea si ultimul om din specia om. Si atunci or sa apara maimute cu haine.

114. Taranul este omul absolut.

115. I-am spus eu parintelui Staniloaie ca nu ma consider un Socrate. Dar cum va socotiti? Popa, zic. Si unde aveti parohia? - N-am parohie, dar spovedesc pe unde pot.

116. Desi sunt bolnav si neajutorat, nu imi pare rau ca exist. Incerc eu sa-mi para rau, dar n-are sens. Stiti de ce? Pentru ca eu constat, in mod evident, ca exist. Ceea ce ma confisca pesimismului de a ma autonega este evidenta existentei mele. Omul care se sinucide n-a constatat ca e om. N-a reusit sa intuiasca existenta sa. Sa se traiasca pe sine. Eu nu ma pot sinucide - indiferent de starea mea, sanatate sau boala - fiindca nu m-am facut eu. N-am venit cu voia mea pe lumea asta. Si nici n-am sa plec de voie din ea, asta este jocul fundamental al existentei mele.

117. Am avut si discipoli... Nu se putea sa nu am discipoli, fiindca sunt un om vorbaret. Toata suferinta mea se datoreste poftei mele de a vorbi fara restrictii...

118. A fost intrebat un taran, in inchisoare: ce intelegi din tot ce spune Petre Tutea! Zice: nu inteleg nimic, dar e o grozavie!

119. Cand am vazut, in inchisoare, ca tot regimul care mi se aplica e inoperant - puteam eu, ca om, sa-mi explic asta? Si atunci m-am gandit ca exista o forta supracosmica, transcendentă, numita Dumnezeu. Numai El putea face isprava asta, ca eu sa scap de inlantuire. Pentru ca, personal, nu ma pot dezlantui si elibera. Iar a vietui acolo, la inchisoare, fara asistenta Lui nu se poate; au fost oameni care au murit... Atunci s-a nascut in mine credinta nelimitata in atotputernicia si atotbunatatea divina.

120. Am devenit un ganditor crestin cand mi-am dat seama ca fara revelatie, fara asistenta divina, nu pot sti nici cine sunt, nici ce este lumea, nici daca are vreun sens sau nu, nici daca eu am vreun sens sau nu. Nu pot sti de unul singur. Cand mi-am dat seama ca fara Dumnezeu nu poti cunoaste sensul existentei umane si universale.

121. M-a intrebat cineva odata: Ma Petrica, tu cand te asezi la masa de scris cum scrii? - Sunt emotionat de fila goala. Prima mea grija e sa nu fiu pandit de demonul originalitatii. Urmaresc sa nu fiu original si sa fiu cuviincios. - Esti inspirat? - Nu, nu sta niciodata un zeu in coltul camerei mele cand scriu eu. Sunt foarte nelinistit. Eu, care sunt crestin... Am doua nelinisti; sa nu se afle in expunerea mea nici o inadvertenta terminologica si nici o impietate.

122. Nu ma intereseaza trecutul. De cate ori ma intreaba cineva cand m-am nascut, spun ca intr-unul din anii trecuti.

123. Treisprezece ani de inchisoare... Aveam doar o hainuta de puscarias. Ne dadeau o zeama chioara si mamaliga fripta. M-au batut... M-au arestat acasa. Nici nu tin minte anul... Cand m-au anchetat am lesinat din bataie. Iacata ca n-am murit! Am stat la Interne trei ani. Am fost dupa aceea la Jilava, la Ocnele Mari si pe urma la Aiud. Eu ma mir cum mai sunt aici. De multe ori imi doream sa mor. Am avut mereu lasitatea de-a nu avea curajul sa ma sinucid. Din motive religioase... Treisprezece ani! Nu pot sa povestesc tot ce-am suferit pentru ca nu pot sa ofensez poporul roman spunandu-i ca in mijlocul lui s-au petrecut asemenea monstruozitati.

124. M-a intrebat un anchetator: De ce ai vorbit impotriva noastra, domnule? - N-am vorbit, domnule. - Cum n-ai vorbit? - Pai impotriva voastra vorbeste tot poporul roman. Ce sa mai adaug eu? Si mi-au dat 20 de ani munca silnica fara motive. Mi s-a prezentat sentinta de condamnare ca sa fac recurs. La cine sa fac recurs, la Dumnezeu?

125. Am fost solicitat, in inchisoare, sa scriu pentru revista Glasul patriei, ca si Nichifor Crainic. Mi s-a parut ciudat sa fii arestat si sa scrii, sa meditezi. Adica sa spui: va multumesc ca m-ati arestat! Asta era o porcarie nemaipomenita, sa obligi un detinut sa scrie. El poate sa-si scrie memoriile, dar nu pentru tine, ala care-l persecuti...

126. Eu, cultural, sunt un european, dar fundamentul spiritual e de taran din Muscel. La inchisoare, grija mea a fost sa nu fac neamul romnesc de ras. Si toti din generatia mea au simtit aceasta grija. Daca ma schingiuiam ca sa marturisesc ca sunt timpit, nu ma interesa, dar daca era ca sa nu mai fac pe romnul, ma lasam schingiuit pana la moarte. Eu nu stiu daca vom fi apreciati pentru ceea ce am facut; important e ca n-am facut-o niciodata doar declarativ, ci ca am suferit pentru un ideal. E o monstruozitate sa ajungi sa suferi pentru un ideal in mod fizic.

127. Definitia mea este: Petre Tutea, romanul. Am aparat interesele Romniei in mod eroic, nu diplomatic. Prin iubire si suferinta. Si convingerea mea este ca suferinta ramane totusi cea mai mare dovada a dragostei lui Dumnezeu.

128. Eu n-adun nimic. Imi spunea un popa, zice, pai dumneavoastra va risipiti asa, va poate fura oricine... Zic: uite, parinte, eu, zic, am adoptat conceptia regelui Frantei in materie de risipire a ideilor mele. Conceptia lui despre cartof. Cand au venit cartofii din America, taranii nu-i cultivau. "Sa mancam noi buruiana asta din pamant..." Ce a zis regele Frantei? "Ma, seamana, ma, cartofi pe mosia mea si, cand or vedea taranii ca ii pazesc, or sa-si dea seama ca-s lucru bun. Lasati-i sa fure, ca asa se raspandesc cartofii in tara."

129. Odata, in hol la Athénée Palace, m-a arestat Securitatea pe motiv ca fac specula. Cu ce? i-am intrebat. Nu mi-au raspuns. Si atunci mi-am adus aminte de vorba unui prieten de la Cluj: "Cu idei, frate, cu idei!"

130. Un umanist pur, adica indiferent religios, practica formele vietii de jungla, impingind cruzimea pana la forma gratuita a bestialitatii tigrlui. Vremea noastra este plina de astfel de exemplare.

131. Umanismul este una din formele grave ale ratacirii omului modern, care pleaca din antropocentrismul Renasterii. In Renastere, "titanii" s-au umflat prin autocunoasterea necunoasterii. Ei nu se cunosteau pe ei insisi si au crezut ca s-au descoperit ca oameni.

132. Omul - javra asta bipeda, pe care eu il consider "animal prost", homo stultus - atunci cand se screme sa faca singur ordine, adica cand practica umanismul, il inlocuieste pe Dumnezeu cu el. Nicaieri Dumnezeu n-a avut de furca cu dracul mai mult decat in sacrul spatiu al Italiei. Acolo, adica, unde s-a nascut umanismul in Renastere.

133. Vlad Tepes are meritul de a fi pus pe tronul Moldovei pe cel mai mare voievod roman, pe Stefan cel Mare. Cu armele! Are meritul ca l-a si batut. Si are mai ales meritul ca a coborat morala absoluta prin tepele puse in cur la nivel absolut. Dormeam cu punga de aur la cap si ti-era frica sa n-o furi tu de la tine, asta-i voievod absolut, Vlad Tepes. Pai fara asta istoria romnilor e o pajiste cu miei!

Preluare de pe crestinortodox.ro

Micile modificari in layout ne apartin.